

مسئولیت کیفری ناشی از فعالیت رسانه های الکترونیکی

تالیف

علی ملکی

www.ketab.ir

انتشارات قانون یار

۱۴۰۰

سرشناسه	: ملکی، علی، ۱۳۵۷ شهریور -
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: مسئولیت کیفری ناشی از فعالیت رسانه های الکترونیکی/تالیف علی ملکی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون یار، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۲۱-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۱۰-۱۱۳؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: رسانه های رقمی -- جنبه های حقوقی
موضوع	: Digital media -- *Legal aspects
رده بندی کنگره	: ۵۷۵/۷۶QA
رده بندی دیویی	: ۷/۰۰۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۰۹۸۸۱
وضعیت رکورد	: فیبا

www.ketab.ir

مسئولیت کیفری ناشی از فعالیت رسانه های الکترونیکی

تألیف: علی ملکی

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۲۱-۹

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

تلفن: ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

پیشگفتار ۱۱

فصل اول

مفهوم شناسی و گونه های مسئولیت و رسانه ۱۳

مبحث اول: مفهوم شناسی ۱۴

گفتار نخست: رسانه و رسانه الکترونیکی ۱۵

بند اول: رسانه ۱۵

بند دوم: رسانه های الکترونیکی ۱۷

گفتار دوم: مفهوم مسئولیت ۲۱

بند اول: مسئولیت کیفری ۲۲

بند دوم: مسئولیت مدنی ۲۶

بند سوم: مسئولیت اداری و انتظامی ۲۹

مبحث دوم: انواع محتوا و جلوه های مختلف رسانه الکترونیکی ۲۹

گفتار نخست: انواع محتوای رسانه های الکترونیکی ۳۰

بند دوم: عکس (تصویر) ۳۰

بند سوم: گرافیک ۳۱

بند چهارم: صوت ۳۱

بند پنجم: فیلم (ویدئو) ۳۱

گفتار دوم: جلوه های رسانه های الکترونیکی ۳۲

بند اول: نشریات الکترونیکی ۳۴

مبحث سوم: گونه ها و روشهای توزیع مسئولیت کیفری ۴۲

گفتار اول: گونه های مسئولیت کیفری ۴۳

بند اول: مسئولیت کیفری حقیقی ۴۴

بند دوم: مسئولیت کیفری اعتباری (انتسابی) ۴۷

- گفتار دوم: روشهای توزیع مسئولیت کیفری ۵۰
- بند اول: مسئولیت شخص واحد ۵۱
- بند دوم: مسئولیت جمعی یا همگانی ۵۱

فصل دوم

چگونگی نظام‌دهی مسئولیت کیفری در رسانه‌های الکترونیکی ۵۳

- مبحث اول: چگونگی نظام‌دهی مسئولیت کیفری در نشریات الکترونیکی ۵۷
- گفتار اول: چگونگی مسئولیت کیفری در کتاب الکترونیکی ۵۸
- گفتار دوم: چگونگی مسئولیت کیفری در نسخه دیجیتال نشریات مکتوب ۶۰
- بند اول: مسئولیت صاحبامتیاز ۶۰
- بند دوم: مسئولیت مدیرمسئول ۶۱
- بند سوم: مسئولیت نویسنده، پدیدآورنده، تهیه‌کننده مطالب و سایر دست‌اندرکاران ۶۳
- مبحث دوم: چگونگی نظام‌دهی مسئولیت کیفری در سایتهای اینترنتی ۶۴
- گفتار اول: چگونگی نظام‌دهی مسئولیت کیفری در پایگاههای خبری مجازی ۶۵
- بند اول: قوانین حاکم بر اداره کنندگان پایگاه‌های خبری و خبرگزاری‌ها ۶۵
- بند دوم: چگونگی نظام‌دهی مسئولیت کیفری در خبرگزاری‌ها یا پایگاه‌های خبری ۷۴
- بند سوم: چگونگی نظام‌دهی مسئولیت کیفری پایگاه‌های اطلاعاتی در حقوق تطبیقی ۷۵
- گفتار دوم: مسئولیت کیفری ناشی از محتوای مجرمانه توسط سایتهای کاربرمحور ۸۰
- بند اول: نقد عملی پرونده ۸۰
- بند دوم: چگونگی نظام‌دهی مسئولیت کیفری در سایتهای کاربرمحور ۸۳

فصل سوم

نقش نهادهای حاکمیتی در حوزه مسئولیت کیفری رسانه‌های الکترونیکی و اختیارات

- آنها ۸۵
- مبحث اول: پاسخهای قوه مقننه به جرایم و تخلفات رسانه‌های الکترونیکی ۸۶

پیشگفتار

مبادله اطلاعات و اندیشه‌ها بین افراد انسانی از شرایط ضروری زندگی اجتماعی است. برقراری ارتباط بین افراد و گروه‌ها، مستلزم وسایل خاصی است؛ که به کمک آنها انسان‌ها بتوانند پیام‌ها و خواست‌های خویش را به یکدیگر منتقل کنند، با محیط زندگی بهتر آشنا شوند، خود را با آن هماهنگ سازند و یا برای بهبود شرایط آن اقدام نمایند. رسانه از ایما و اشاره و دود و کبوتر شروع شده تا به اینترنت و ماهواره رسیده است. دود و آتش از وسایل اولیه ارتباطات محسوب می‌شود. از آتش در شب و از دود آتش در روز برای ارسال پیام استفاده می‌شد. نمونه معروف آن، سرخپوستان هستند که با استفاده از قطع و وصل دود آتش، پیام‌های مختلف می‌فرستادند. فریاد کشیدن و بوق زدن یکی دیگر از راه‌های ایجاد ارتباط در روزگار قدیم بوده است؛ که در جنگل‌ها کاربرد بیشتری داشت. کبوترهای قاصد یا نامه‌بر از دیگر وسایل ارتباطی دنیای قدیم بود. اختراع خط از دیگر تلاش‌های انسان برای ایجاد ارتباط شمرده می‌شد. ظاهراً سومری‌ها عجله زیادی برای برقراری ارتباط با سایرین داشتند. مصریان نیز خط هیروگلیف را اختراع کردند. ایرانیان باستان با استفاده از اسب و سواران سریع (چاپار) نامه‌های دولتی را با سرعت به نقاط مختلف می‌رساندند. انگلیسی‌ها که معمولاً در کپی برداری استاد هستند، از این روش اطلاع‌رسانی استفاده کردند؛ و سیستم پست خود را بنیان نهادند. بعد از آنها آمریکایی‌ها از روش چاپار ایرانی کپی‌برداری کردند و با استفاده از اسب نژاد پونی، سیستم پستی به نام پونی اکسپرس در سال ۱۸۶۰ میلادی ایجاد کردند. تولد رسمی رسانه‌ها را باید از اختراع صنعت «چاپ» دانست که امکان انتشار گسترده و فراگیر رسانه‌های جمعی، به‌ویژه روزنامه و نشریات را فراهم کرده. صنعت چاپ به صورت رسمی در میانه‌های قرن ۱۵ میلادی انقلابی در حوزه رسانه‌های عمومی پدید آورد. در سال ۱۴۵۲ گوتنبرگ به ایده‌ی چاپ متحرک تحقق بخشید. در واقع او فناوری‌هایی را که سال‌ها قبل برای آن‌ها فکر و تلاش شده بود، به ثمر رساند. ابداع گوتنبرگ ظرف مدتی حدود ۴۰ سال در همه کشورهای بزرگ اروپایی رواج یافت و در فاصله سال‌های ۱۴۷۰-۱۴۶۰ چاپخانه‌هایی با این روش به وجود آمد. اما این صنعت بعد از زمان گوتنبرگ نیز به پیشرفت خود ادامه داد. حدود سال ۱۴۹۰ روش‌های مختلف اسیدکاری روی صفحات فلزی شکل گرفت. در سال ۱۵۵۰ اولین

لنز توسط کاردون ایتالیایی ساخته شد. آلومیس زنه فلدر نیز در سال ۱۷۹۶ روش لیتوگرافی را ابداع نمود. وی به مخترع چاپ سنگی شهرت دارد. در سال ۱۸۲۲ میلیم چرچ اولین ماشین حروفچینی را به ثبت رسانید؛ و در سال‌های ۱۸۲۶ و ۱۸۵۲ نیس فورنیز و تالبوت تهیه فرم چاپ روی صفحه‌های فلزی از جمله مس را به طریق فتومکانیکی ابداع کردند؛ و با ساخت پرس دستی نمونه‌هایی تکثیر نمودند. در سال ۱۹۵۰ سیستم حروفچینی متوفتو اختراع شد؛ و در سال ۱۹۶۵ دکتر هل با ارائه‌ی سیستمی نوین و ساخت دستگاه اسکنر تحول بزرگی در حروفچینی و فتولیتوگرافی به وجود آورد. در ادامه در سال ۱۹۷۶ اشعه لیزر در دستگاه‌های فتولیتوگرافی و حروفچینی به کار گرفته شد. در حال حاضر مدت‌های مدیدی است که روزنامه‌ها و مجله‌ها چاپ می‌شوند؛ و سال‌ها است که نسخه‌های دیجیتالی آن را می‌توان در فضای سایبر مشاهده نمود.